

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології та соціології
Загальної і соціальної психології та соціології

СИЛАБУС
Вибіркової навчальної дисципліни
ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ТА КАДРОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

підготовки бакалавра

спеціальності 053 Психологія

освітньо-професійної програми Психологія

Луцьк – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Психологія управління персоналом та кадрового менеджменту» підготовки бакалавра, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія, за освітньою програмою Психологія.

Розробник:

Журавльова Олена Вікторівна, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри загальної і соціальної психології та соціології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри загальної і соціальної психології та соціології

протокол № 1 від 15 вересня 2020р.

Завідувач кафедри: _____ Лазорко О. В.

I. Опис навчальної дисципліни

Для студентів денної форми навчання галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», освітньої програми «Психологія»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки, 053 Психологія, Психологія, бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>180 / 6</u>		Рік навчання <u>3</u>
		Семестр <u>6</u> -ий
		Лекції <u>28</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>28</u> год. Лабораторні <u>28</u> год. Індивідуальні <u>0</u> год.
		Самостійна робота <u>88</u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>	Консультації <u>8</u> год.	
Мова навчання українська		Форма контролю: залік

Для студентів заочної форми навчання галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», освітньої програми «Психологія»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки, 053 Психологія, Психологія, бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>180 / 6</u>		Рік навчання <u>4</u>
		Семестр <u>7</u> -ий
		Лекції <u>12</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>12</u> год. Лабораторні <u>12</u> год. Індивідуальні <u>0</u> год.
		Самостійна робота <u>122</u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>	Консультації <u>22</u> год.	
Мова навчання українська		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

ППП Журавльова Олена Вікторівна

Науковий ступінь кандидат психологічних наук

Вчене звання _

Посада старший викладач кафедри загальної і соціальної психології та соціології факультету психології та соціології

Контактна інформація (телефон: 0332244012)

e-mail: zhuravlova.olena@eenu.edu.ua)

Дні занять (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Дисципліна «Психологія управління персоналом та кадрового менеджменту» спрямована на вивчення теоретичних і практичних підходів до управління персоналом організації, формування бази необхідних психологічних знань фахівця з управління персоналом, вивчення психологічних аспектів управління людським ресурсом.

2. Пререквізити курсу.

Вивчення дисципліни базується на дисциплінах нормативного та вибіркового циклу попередніх років навчання: загальна психологія, психологія особистості, соціальна психологія, психологія творчості, безпека життєдіяльності та охорона праці.

3. Мета і завдання курсу.

Метою викладання навчальної дисципліни є домогтися освоєння студентами специфіки роботи з персоналом як з найважливішим ресурсом організації; сформуванню у студентів систематизоване уявлення про психологічні аспекти управління персоналом як засобу співробітництва, взаємодії, забезпечення досягнення цілей працівників, організації і суспільства.

Завданнями вивчення дисципліни є сформуванню розуміння у студентів того, що облік особистісних особливостей співробітників сприяє встановленню і розвитку конструктивних ділових зв'язків і партнерства між суб'єктами ділових відносин і взаємодії; сприяти формуванню лідерських і комунікативних якостей, відповідальності (у тому числі особистої, соціальної та соціокультурної), прагнення до співтворчості і співробітництва; прищепити необхідні правила ділової етики та норми поведінки, прийняті в професійному співтоваристві.

4. Компетентності

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9 Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

Спеціальні компетентності:

ФК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

ФК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

ФК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
 ФК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
 ФК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій
 ФК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації
 ФК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики
 ФК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

5. Структура навчальної дисципліни

Для студентів денної форми навчання галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», за освітньою програмою «Психологія»

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ	Лабор	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Психологія управління персоналом							
Тема 1. Предмет та завдання психології управління	12	2	2	2	6		ДС/3
Тема 2. Мотивація і результативність організації	13	2	2	2	6	1	ДС/3
Тема 3. Стреси в організації та емоційне вигорання	13	2	2	2	6	1	ДС/3
Тема 4. Психологія прийняття управлінських рішень	13	2	2	2	6	1	ДС/3
Тема 5. Психологія управління груповими процесами	13	2	2	2	6	1	ДС/3
Разом за змістовим модулем 1	64	10	10	10	30	4	15
Змістовий модуль 2. Кадровий менеджмент							
Тема 6. Психологічні аспекти відбору персоналу в організацію	12	2	2	2	6		ДС/3
Тема 7. Особистість керівника. Психологічні аспекти керівництва і лідерства.	12	2	2	2	6		ДС/3
Тема 8. Управління адаптаційним процесом персоналу в організації	13	2	2	2	6	1	ДС/3
Тема 9. Атестація персоналу в організації	12	2	2	2	6		ДС/3
Тема 10. Психологія конфліктів в управлінні	13	2	2	2	6	1	ДС/3
Тема 11. Психологія ділового спілкування в управлінні	12	2	2	2	6		ДС/3
Тема 12. Психологія ділових переговорів	12	2	2	2	6		ДС/3
Тема 13. Тайм-менеджмент у психології управління	15	2	2	2	8	1	ДС/3
Тема 14. Організаційна культура	15	2	2	2	8	1	Р/1
Разом за змістовим модулем 2	116	18	18	18	58	4	25
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота 1							МКР/30
Модульна контрольна робота 2							МКР/30
Всього годин:	180	28	28	28	88	8	100

Для студентів заочної форми навчання галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», за освітньою програмою «Психологія»

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ	Лабор	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Психологія управління персоналом							
Тема 1. Предмет та завдання психології управління	15	1		2	10	2	ДС/З
Тема 2. Мотивація і результативність організації	14	1		2	10	1	ДС/З
Тема 3. Стреси в організації та емоційне вигорання	12	1	2		8	1	ДС/З
Тема 4. Психологія прийняття управлінських рішень	13	1	2		8	2	ДС/З
Тема 5. Психологія управління груповими процесами	14		2		10	2	ДС/З
Разом за змістовим модулем 1	68	4	6	4	46	8	15
Змістовий модуль 2. Кадровий менеджмент							
Тема 6. Психологічні аспекти відбору персоналу в організацію	11	1		1	8	1	ДС/З
Тема 7. Особистість керівника. Психологічні аспекти керівництва і лідерства.	11	1		1	8	1	ДС/З
Тема 8. Управління адаптаційним процесом персоналу в організації	11	1		1	8	1	ДС/З
Тема 9. Атестація персоналу в організації	13	1	2		8	2	ДС/З
Тема 10. Психологія конфліктів в управлінні	12	1		1	8	2	ДС/З
Тема 11. Психологія ділового спілкування в управлінні	12	1	2		8	1	ДС/З
Тема 12. Психологія ділових переговорів	13	1		2	8	2	ДС/З
Тема 13. Тайм-менеджмент у психології управління	13	1		2	8	2	ДС/З
Тема 14. Організаційна культура	16		2		12	2	Р/1
Разом за змістовим модулем 2	112	8	6	8	76	14	25
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота 1							МКР/30
Модульна контрольна робота 2							МКР/30
Всього годин:	12	12	12	122	22	12	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, МКР – модульна контрольна робота, Р – реферат, аналітична записка, аналітичне есе, тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

- Особливості задач управління.
- Стратегії і тактики вирішення задач управління.
- Мотивація прийняття управлінських рішень.
- Види управлінських рішень.
- Структура особистості працівника. Психологічна ієрархія її складових.
- Вік і управлінська діяльність.
- Психологічні особливості жінки-робітниці.
- Керівник (лідер) як об'єкт психологічного дослідження. Управлінські ролі керівника.
- Мотиваційна сфера особистості керівника.
- Психологічні особливості стилів керівництва та психологічні типи керівників.
- Якості і риси керівника. Проблема статі в управлінні.
- Регресивний розвиток керівника та управлінська деформація.
- Поняття і значення трудового колективу в управлінні персоналом.

- Структура та стадії розвитку колективу.
- Соціально-психологічний клімат та фактори його регулювання.
- Принципи побудови колективного управлінського мозку..

IV. Політика оцінювання

Поточний контроль проводиться на кожному лабораторному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на лабораторних заняттях та набутих навичок під час виконання завдань лабораторних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів): 3 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни. 2 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні помилки. 1 бал – завдання виконане частково, допущені значні помилки. 0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Модульна контрольна робота передбачає проведення аудиторної письмової роботи під час останнього практичного заняття в межах окремого залікового модуля. Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з 3 завдань. Відповіді на поставленні питання слухачів повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміння використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 30 балів): 30-20 балів – вільно володіє обсягом матеріалу, вільно висловлює власні думки, повністю і якісно розкрив всі питання виявляючи особисту позицію що до них, вміння використовувати міжпредметні зв'язки. 10-19 балів – вільно висловлює власні думки, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні помилки; 1-9 балів – не повністю з допущенням помилок розкрив всі питання; 0 балів – відповідь відсутня.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу та керівництвом факультету.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із

коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування (наприклад Kahoot).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік. Підсумкова контрольна робота проводиться у формі комп'ютерного тестування, на якому студент одержує хаотичну вибірку у 30 питань (завдань), правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 2 бали. Максимально можлива кількість одержаних за тест балів – 60.

Загальна оцінка підраховується як сума балів за обома модулями. Оцінка виставляється згідно зі шкалою оцінювання.

Питання для підготовки до контролю:

1. Психологія управління як галузь психологічної науки.
2. Предмет, об'єкт і завдання психології управління.
3. Структура, функції та основні категорії психології управління.
4. Методологія і методи психології управління.
5. Основні джерела та передумови виникнення ПУ як самостійної галузі знання.
6. Становлення і розвиток зарубіжної ПУ.
7. Становлення і розвиток вітчизняної психології управління.
8. Перспективи розвитку психології управління.
9. Поняття про особистість. Співвідношення понять „індивід”, „особистість”, „індивідуальність”.
10. Теорії особистості та їх використання в управлінській практиці.
11. Особливості поведінки особистості у групі.
12. Активність особистості як форма вияву її індивідуальності, творчості та професіоналізму.
13. Сутність, роль і місце організації в управлінні. Соціально-психологічна характеристика організації.
14. Психологічна характеристика групи як структурного елементу організації.
15. Співвідношення „індивідуального” і „групового” в управлінні організаціями.
16. Психологічні особливості спільної діяльності в організації.
17. Психологія відповідальності в організації.
18. Особливості задач управління.
19. Стратегії і тактики вирішення задач управління.
20. Мотивація прийняття управлінських рішень.
21. Види управлінських рішень.
22. Структура особистості працівника. Психологічна ієрархія її складових.
23. Вік і управлінська діяльність.
24. Психологічні особливості жінки-робітниці.
25. Керівник (лідер) як об'єкт психологічного дослідження. Управлінські ролі керівника.
26. Мотиваційна сфера особистості керівника.
27. Психологічні особливості стилів керівництва та психологічні типи керівників.
28. Якість іриси керівника. Проблема статі в управлінні.
29. Регресивний розвиток керівника та управлінська деформація.
30. Поняття і значення трудового колективу в управлінні персоналом.
31. Структура та стадії розвитку колективу.
32. Соціально-психологічний клімат та фактори його регулювання.

33. Принципи побудови колективного управлінського мозку.
34. Цілі і завдання психології управління людськими ресурсами, психологія їх планування.
35. Психологічні особливості добору кадрів.
36. Оцінювання діяльності персоналу.
37. Психологічні особливості освіти, навчання та формування управлінських кадрів.
38. Психологічне консультування персоналу організації та психологічна служба в організації.
39. Сутність і види конфліктів в організації.
40. Основні джерела і причини виникнення конфліктів в управлінні.
41. Форми і типи поведінки людини в конфліктній ситуації.
42. Принципи і методи подолання конфліктів в управлінні.
43. Формування прийняттого соціально-психологічного клімату в організації.
44. Соціально-психологічна специфіка ділового спілкування в управлінській діяльності.
45. Сутність і особливості ділового (управлінського) спілкування.
46. Ділове спілкування як засіб управлінського впливу.
47. Призначення, функції і види переговорів.
48. Стадії ведення переговорів.
49. Методи, психологічні механізми і тактичні прийоми підготовки і ведення переговорів.
50. Розвиток теорії і методологія керування часом.
51. Філософські і психологічні аспекти керування часом.
52. Цикл тайм-менеджменту.
53. Прикладний тайм-менеджмент.
54. Правові основи укладання трудових відносин.
55. Правові основи розгортання трудових відносин.
56. Поняття робочого часу та його оплати.
57. Мотиви звернення до реклами та моделювання процесів рекламної діяльності.
58. Психологія рекламної діяльності організації.
59. Сутність і елементи іміджу. Ефективне управління іміджем.

VI. Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	«Зараховано»
82 – 89	B	
75 – 81	C	
67 – 74	D	
60 – 66	E	
1 – 59	FX	«Незараховано»

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Беззубко Л.В. та ін. Управління трудовими конфліктами: Навч. посіб. / Л.В. Беззубко, А.Г.Зюнькін, А.В.Калина. – К.: МАУП, 2004. – 256 с.
2. Берд Полли. Тайм-менеджмент. – М., 2003
3. Васильченко Ю.Л. Механизмы времени. Тайм-менеджмент: теория, практикум. – К., 2001.
4. Жариков Е.С. Психология управления. Книга для руководителя и менеджера по персоналу. – М., 512 с.
5. Кук М. Эффективный тайм-менеджмент. – М., 2003
6. Курс практической психологии, или как научиться работать и добиваться успеха: Учеб. Пос. Для высшего управленческого персонала/ Автор-сост. Р.Р.Кашанов. – Ижевск: Изд-во Удм. Ун-та, 1996. – 448 с.
7. Мельник Л.П. Психологія управління: Курс лекцій. – К.: МАУП, 1999. – 176 с.
8. Обран-Лембрик Л.Е. Основы психологии управления: Монографія. – Івано-Франківськ.: „Плай”, 2002. – 426 с.
9. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – 568 с.
10. Психология управления персоналом. Пособие для специалистов, работающих с персоналом / Под.ред. А.В. Батаршева, А.С. Лукьянова, , М.: Из-во Института Психотерапии, 2005. – 616 с.
11. Розанова В.А. Психология управленческой деятельности. – М.: Издательство „Экзамен”, 2003. – 192 с.
12. Руссу В.М., Пеструхов М.О., Жила К.Д., Ангелов Г.Д., Тенюх К.М. В пошуках ефективного керування / Під заг.ред.проф. Г.В. Ангелова. – Одеса.: Аспект, 2002.-292 с.
13. Слинков В.Н. Управление персоналом (практические рекомендации). – 2-е изд. – К.: Алерта; КНТ, 2006.-240 с.
14. Хейз Ники. Успех – один на всех: Основные аспекты эффективного руководства командой/ пер. с англ. – Днепропетровск: Баменс Бизнес Букс, 2005 – 240 с.
15. Хміль Ф.І. Управління персоналом: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Академвидав, 2006. – 488 с.
16. Ходаківський Є.І., Богоявленська Ю.В., Грабар Т.П. Психологія управління. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 608с.

Додаткова:

1. Воронкова А.Э., Осыка А.П., Титова Т.И. Менеджмент. Практикум/ Учеб. пособ. – Луганск: Из-во ВУГУ, 1999. – 164 с.
2. Кашапов Р.Р. Курс практической психологии. Для высшего управленческого персонала: Учеб.пособ. – Ижевск: Из-во Удм. ун-та, 1995. – 704 с.
3. Поляков В.А. Лидер в коллективной стратегии. Формула успеха: идея-команда-реализация. Практикум. – Минск, 2004. – 120 с.
4. Руссу В.М., Боделан Р.Б., Тенюх К.М., Калашник В.І., Ангелов Г.В. Соціологія виховання управлінського персоналу / Під заг.ред. проф. Г.В.Ангелова. – Одеса: СМІЛ, 2003.-308 с.
5. Танаев В.М., Карнаух И.И. Практическая психология управления. – М.: АСТ-ПРЕСС КНИГА, 2003. – 304 с.
6. Удальцова М.В., Аверченко Л.К. Социология и психология управления: практикум. – М.: ИИФРА, 1999.-180 с.